

VIVEs kommunetal 2022.5: Kommunerne overskrider igen budgetterne for udsatte grupper

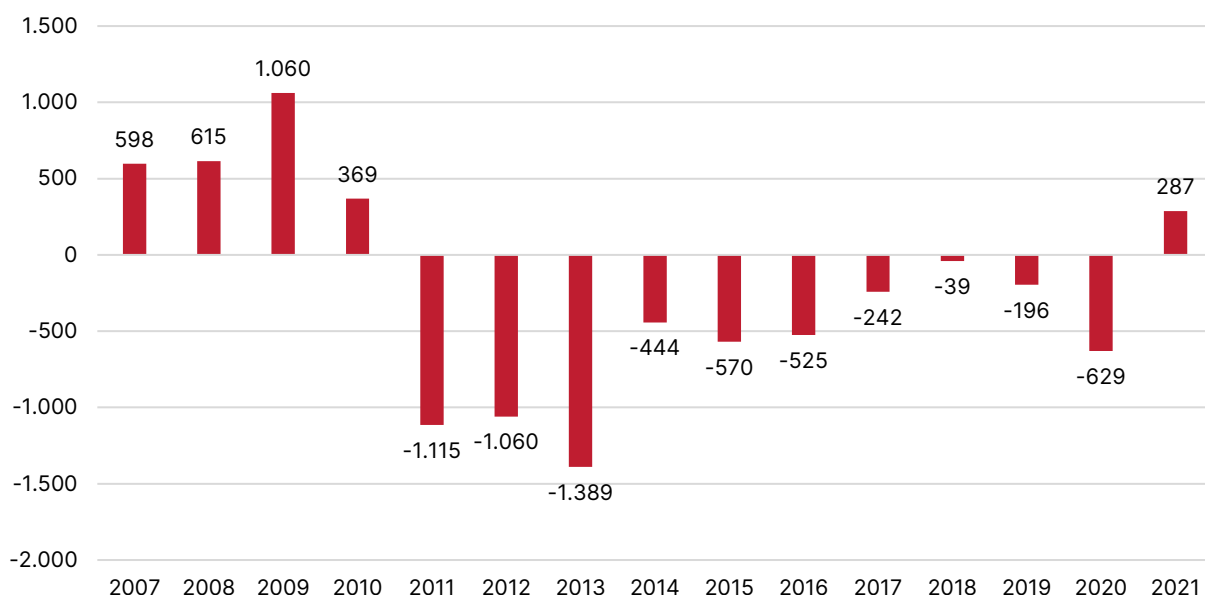
Kommunernes regnskaber for 2021 viser, at de for 11. år i træk samlet set overholdt budgettet for serviceudgifter. Dog overskrider kommunerne fortsat budgetterne til børn, unge og voksne med særlige behov.

Kommunerne brugte i 2021 samlet set ca. 0,2 mia. kroner mindre på service, end rammen for serviceudgifterne gav dem lov til. Servicerammen blev i 2021 forhøjet som følge af merudgifter til håndtering af covid-19. Dette betød, at kommunerne trods en overskridelse af deres budgetter uden korrektion for udgifter til covid-19 holder sig inden for den samlede serviceramme for 11. år i træk.

Kommunerne overholder servicebudgetterne, når der korrigeres for merudgifter til covid-19

Kommunerne fik i 2021 godtgjort deres ekstraudgifter til at håndtere covid-19. Det betyder, at servicerammen for 2021 blev udvidet i forhold til den oprindelige økonomiaftale. Figur 1 viser budgetoverskridelserne i kommunernes regnskaber i forhold til deres oprindelige budgetter. Det vil sige *uden* korrektion for merudgifter på grund af covid-19 (og andre meropgaver). Når der *ikke* korrigeres for ekstraudgifter til covid-19, overskred kommunerne samlet set deres oprindelige budgetter med 287 kroner pr. indbygger. Billedet snyder dog lidt, for hvis der tages højde for kompensationen for merudgifter til covid-19, så ender kommunerne i 2021 samlet set med at bruge lidt færre penge på service end budgetteret.

Figur 1. Budgetoverskridelse for serviceudgifter pr. indbygger i 2007-2021 (uden korrektion for merudgifter til covid-19)

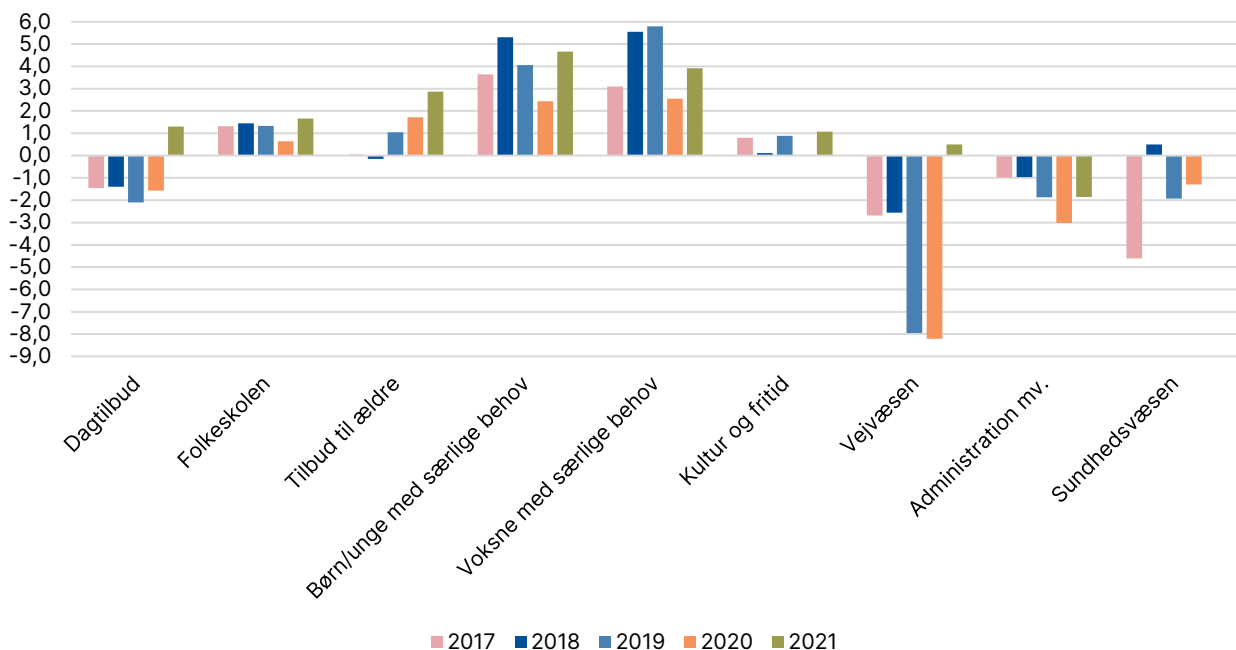
Note: 2021-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer. For kommuner, der har indberettet oplysninger til VIVE om såkaldt 'Sælg-og-lej-tilbage', er serviceudgifterne korrigeret for driftsudgifterne som følge af 'Sælg-og-lej-tilbage'. Lockouten på folkeskoleområdet i 2013 betyder, at regnskabsudgifterne var mindre, end de ellers ville have været. Der er i 2020 og 2021 ikke korrigeret for de henholdsvis 1,4 og 0,9 mia. kroner, som kommunerne har fået i kompensation for corona-udgifter.

Kilde: ECO Nøgletal 2022.

Igen er budgetoverskridelserne størst på det specialiserede socialområde

Kommunernes årlige budgetafvigelse dækker over betydelige forskelle både mellem de enkelte kommuner, de enkelte serviceområder og over tid. Figur 2 viser budgetoverholdelsen for kommunerne under ét på ni serviceområder i de seneste fem regnskabsår. Figuren viser, at set over de seneste fem år er kommunernes evne til at ramme deres budgetter relativt god for dagtilbud, skoler, ældre og kultur- og fritidsområdet. Omvendt springer det specialiserede socialområde i øjnene som det område, hvor kommunerne konsekvent har sværest ved at holde budgettet. Både området for udsatte børn og unge og området for funktionshæmmede, misbrugere og andre voksne med særlige behov har været præget af betydelige budgetoverskridelser hvert år fra 2017-2021.

Figur 2. Procentvis budgetoverskridelse på udvalgte serviceområder, 2017-2021

Note: Ikke korrigeret for opgaveændringer. Budgetoverskridelserne på området for voksne med særlige behov er sandsynligvis overvurderet i 2018 på grund af ændringer i kontoplanen, som antageligvis ikke var fuldt indarbejdet i budgetterne for 2018. Der er i 2020 og 2021 ikke korrigeret for de henholdsvis 1,4 og 0,9 mia. kroner, som kommunerne har fået i kompensation for coronaudgifter.

Kilde: ECO-Nøgletal 2022.

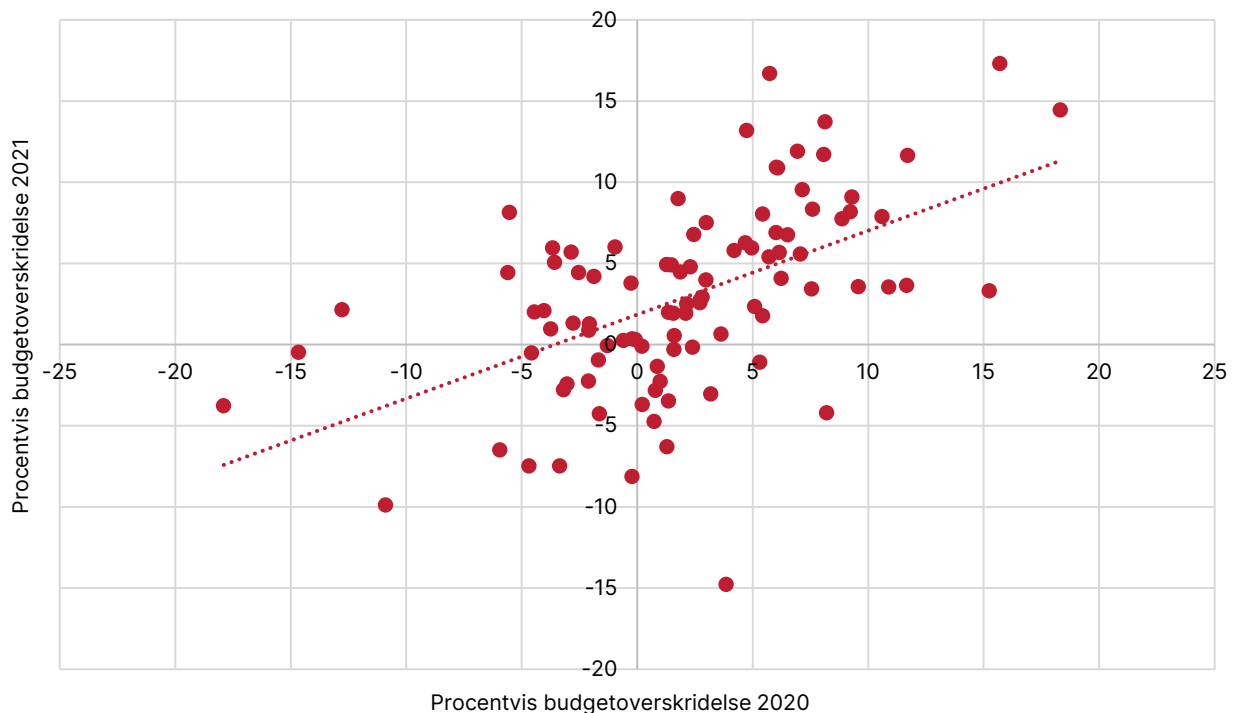
De samme kommuner har svært ved at holde budgettet for udsatte voksne

Supplerende analyser viser, at der er store forskelle mellem de enkelte kommuners budgetoverholdelse på det specialiserede socialområde, herunder forskelle på landsdele og kommunens tidligere budgetoverholdelse på det specialiserede socialområde. Figur 3 peger i den sammenhæng på, at det i 2021 er mange af de samme kommuner, der kæmper med at overholde budgetterne til udsatte voksne, som det var 2020. Overskridelse af budgetterne på området for udsatte voksne i det ene år følges med andre ord ofte af overskridelser igen året efter.

De konsekvente budgetoverskridelser på det specialiserede socialområde kan for eksempel skyldes udfordringer med udgifts- og resultatstyringen i kombination med den stigende efterspørgsel, som kommunerne oplever på områderne. For eksempel kan overskridelserne være knyttet til udfordringer med budgetmodellerne, håndtering af dyre enkeltsager og målgrupper med sammensatte og komplekse behov.

De enkelte kommuners budgetpræcision på området for voksne med særlige behov i 2021 fremgår af landkortet i figur 4 sidst i dette notat.

Figur 3. Sammenhæng mellem budgetoverskridelse for voksne med særlige behov i 2020 og 2021

Note: Ikke korrigeret for opgaveændringer. Der er i figuren set bort fra en enkelt kommune med ekstraordinært store budgetoverskridelser. Der er ikke korrigeret for de penge, som kommunerne har fået i kompensation for corona-udgifter i 2020 og 2021.

Kilde: ECO Nøgletal 2022.

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om kommunernes udgifter, struktur og befolkningssammensætning fra Danmarks Statistikbank (www.statistikbanken.dk).

Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om kommunernes budgetoverholdelse og udgifter:

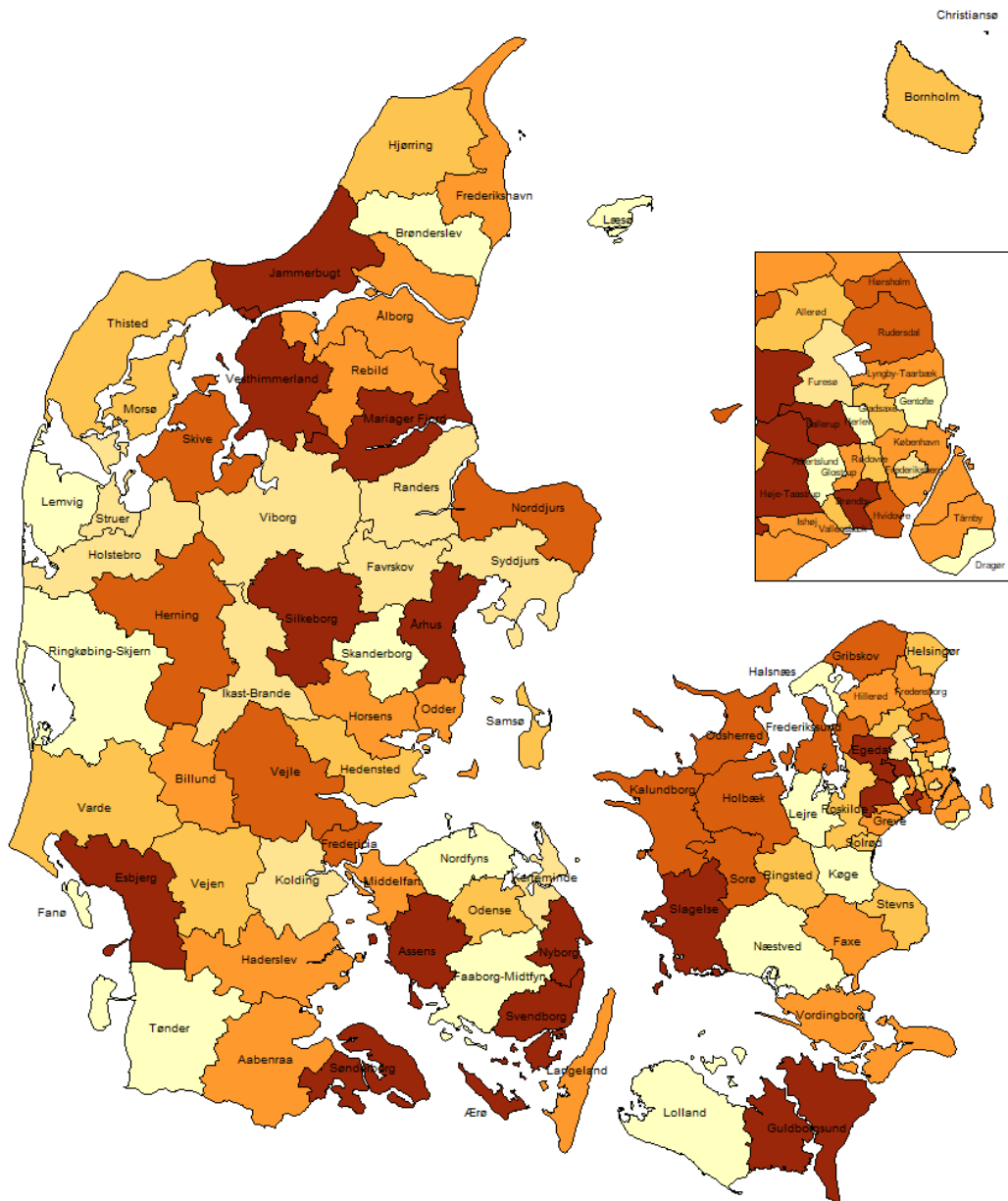
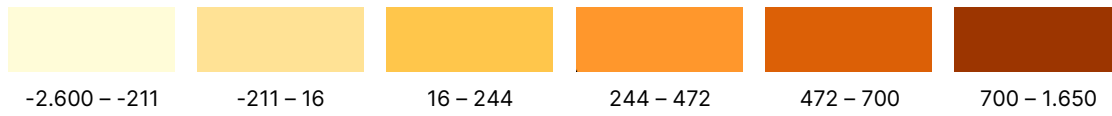
- Tabel 1.31 Ressourceforbruget på 19 udgiftsområder – regnskab 2021
- Tabel 1.32 Budgetoverskridelse på 19 udgiftsområder 2021
- Graf 4.16 Udvikling i serviceudgifter 2016-2022.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Mathias Ruge, senioranalytiker i VIVE, tlf. 33 48 08 16, maru@vive.dk eller Søren Kjær Foged, senioranalytiker i VIVE, tlf. 33 48 09 03, snkf@vive.dk

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal. Du kan [tilmelde dig VIVEs nyhedsbrev på vive.dk](#) og modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal.

Figur 4 Budgetoverskridelse for voksne med særlige behov, kroner pr. 18-66 årig, 2021

Kilde: ECO Nøgletal, <http://eco.vive.dk/landkort.asp>.